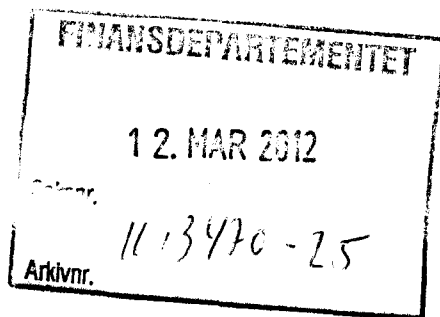

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

09.03.2012

SAKSBEHANDLER:

Mette Rolland

DIR.TLF:

22 93 98 33

VÅR REFERANSE:

11/8290

ARKIVKODE:

501

DERES REFERANSE:

11/3470

Høringsuttalelse - rapport fra arbeidsgruppe om makroovervåking

Det vises til høringsbrev datert 30. januar 2012 fra Finansdepartementet og rapport om "Organisering av og virkemidler for makroovervåking av det finansielle systemet" utarbeidet av en arbeidsgruppe med medlemmer fra Finansdepartementet, Finanstilsynet og Norges Bank.

Samarbeid mellom myndigheter:

I Norge har Finansdepartementet, Finanstilsynet og Norges Bank i lang tid samarbeidet om viktige spørsmål knyttet til institusjoner, markeder og det finansielle systemet som helhet. Det gjennomføres toppledermøter mellom Finanstilsynet og Norges Bank to ganger i året, og kontaktmøter mellom Finans- og forsikringsavdelingen i Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet Norges Bank omtrent hver sjette uke. Under Finanskrisen var det løpende kontakt mellom de tre institusjonene. En betydelig del av informasjonsutvekslingen gjøres gjennom utveksling av rapporter og analyser. Norges Bank har deltatt i Finanstilsynets styre helt siden etableringen av Kredittilsynet, først med et styremedlem og siden begynnelsen av 1990-tallet som observatør. Samarbeidet mellom de tre institusjonene har fungert godt, og det er enighet om behovet for overvåking av finansmarkedene og viktigheten av solide og likvide finansinstitusjoner.

Den nære kontakten og samarbeidet mellom de tre institusjonene bidro til at det norske finansmarkedet og de norske finansinstitusjonene kom godt gjennom finanskrisen, og at ringvirkningene for økonomien ble begrenset. Finanstilsynet legger til grunn at det gode samarbeidet mellom de tre institusjonene vil fortsette også i årene fremover.

Makroovervåking i Finanstilsynet

I Finanstilsynets strategi for perioden 2010-2014 fremgår det at tilsynets hovedmål er å bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Disse hovedmålene lå også til grunn for virksomheten i den foregående strategiperioden (2006-2010). Bak målene ligger viktige samfunnsøkonomiske hensyn. Finansiell stabilitet og velfungerende markeder er nødvendig for å sikre tillit til det finansielle systemet og en stabil økonomisk utvikling, og for å beskytte brukerne av finansielle tjenester. Tilsynets to hovedmål er konkretisert gjennom 8 delmål, blant annet "God overvåking av risiko i økonomi og markeder".

Den norske bankkrisen på 1990-tallet ledet til etablering av den makroøkonomiske overvåkingen i Finanstilsynet. Det var i første rekke bankene som ble rammet, og de tre største forretningsbankene ble overtatt av staten. Bankene, og særlig de store, har fått mest oppmerksomhet i tilsynets arbeid for å sikre finansiell stabilitet. Flere av de største norske bankene inngår i blandede finanskonsern der livsforsikring utgjør et viktig forretningsområde. Samtidig er norske livsforsikringsselskaper betydelige investorer i verdipapir- og eiendomsmarkedene. Livsforsikringsselskapene har derfor vært inkludert i overvåkingen siden oppstarten i 1994.

Bankkrisen viste at det ikke er et skarpt skille mellom makro- og mikrotilsyn. Dette var en viktig erfaring. Tilsynets utgangspunkt er, og har vært, at det bare er mulig å vurdere situasjonen i en enkelt finansinstitusjon på bakgrunn av situasjonen i realøkonomien og markedene. Utviklingen i konjunkturer, markeder, den finansielle stillingen i husholdninger og foretak, samt endringer i finansmarkedsstrukturen og i bankenes atferd og strategier, følges derfor tett.

En viktig årsak til at den internasjonale finanskrise fikk et så stort omfang, var økende kompleksitet og redusert transparens i selskapsstrukturer og instrumentbruk. I Norge har ikke dette vært framtrepende. En viktig grunn er det norske regelverket som regulerer konsernforhold og institusjonenes virksomhet. I Norge skal for eksempel finanskonsern organiseres etter holdingmodellen. Dette forebygger at problemer i bank- og finansdelen av et konsern smitter over på forsikringsdelen i det samme konsernet. Transaksjoner mellom konsernselskaper er regulert. I Norge sikrer lovverket også at virksomheten i finanskonsern avgrenses til finans- og forsikringsvirksomhet. Et skyggebanksystem vokste aldri fram, blant annet fordi utlånsvirksomhet er underlagt konsesjonsplikt. I tillegg har myndighetene fulgt en restriktiv holdning til verdipapirisering. Finanstilsynet er en viktig bidragsyter i utviklingen av det norske regelverket, og i forvaltningen av regelverket legger tilsynet vekt på hensynet til systemrisiko. Samlet sett har lovverket og forvaltningen av dette bidratt til begrenset kompleksitet og stor grad av transparens i det finansielle systemet.

Det er nær kontakt mellom makroøkonomisk overvåking, inspeksjonsvirksomhet og dokumentbasert overvåking i Finanstilsynet. Informasjon fra ordinære tilsyn og tematisyn kanaliseres tilbake til den makroøkonomiske overvåkingen og den dokumentbaserte analysevirksomheten. Vurderinger fra den makroøkonomiske overvåkingen er et viktig grunnlag for spesialanalyser og viktig bakgrunnsinformasjon ved stedlige tilsyn. Dette gjelder både for tematisyn og ordinære tilsyn. Analysene nyttes også i Finanstilsynets vurderinger av bankenes kapitalbehov.

Den internasjonale krisen har ført til enighet om nye og strengere krav til bankenes soliditet. Strengt norske regler og tilsynspraksis og Finanstilsynets kartlegging av risiko og kapitalbehov har bidratt til at norske banker er godt rustet til å møte nye kapitalkrav. I vurderingene av kapitalbehovet bygger Finanstilsynet på risikoen i den enkelte bank og på risikoen i økonomien som helhet. Det legges vekt på både den risikoen som banken står overfor som følge av den makroøkonomiske utviklingen, og den risikoen for det finansielle systemet og økonomien som bankene samlet kan generere. Tilsynet vurderer om bankenes kapitaldekning og fremtidige kapitalplaner sikrer tilstrekkelig soliditet til å opprettholde normal utlånsvirksomhet også gjennom en nedgangskonjunktur som varer over flere år. Forslaget om motsyklisk bufferkapital er viktig del av det nye soliditetsregelverket. Dette virkemiddelet skal virke sammen med, og vil dels overlape, Pilar 2-vurderingene Finanstilsynet foretar av bankenes soliditet og risiko.

Fra 2002 har tilsynet offentliggjort den årlige rapporten *Tilstanden i finansmarkedet*, fra 2011 *Finansielt utsyn*. Høsten 2010 og 2011 utarbeidet tilsynet også halvårsrapporten *Finansielle utviklingstrekk*. Finanstilsynet vil også i årene fremover legge stor vekt på den makroøkonomiske utviklingen og systemrisiko i sine vurderinger av finansiell stabilitet og markedenes funksjonsdyktighet. Makrotilsyn vil fortsatt stå sentralt i tilsynets virksomhet, og være en nødvendig del av det samlede tilsynet med finansinstitusjoner og markeder.

Finansiell stabilitet og faren for oppbygging av systemrisiko har vært en integrert del av tilsynets virksomhet de siste to tiårene. Den internasjonale diskusjonen der det påpekes at enkelte tilsyn ikke tok tilstrekkelige hensyn til stabilitet, endogenitet og systemrisiko i det finansielle systemet som helhet, har begrenset relevans for Norge. I Norge har Finanstilsynet gjennom tilsyn og overvåking, forvaltning, regelverksutvikling og informasjon/kommunikasjon dekket både makro- og mikrotilsyn. Det er viktig at makro- og mikrotilsynet er godt integrert, og at bruken av virkemidlene, herunder den motsykliske kapitalbufferen, koordineres slik at virkemidlene samlet får den ønskede effekt.

Formål og virkeområde for den motsykliske kapitalbufferen

Bankenes tilgang til egenkapital er som oftest god i oppgangstider, men svært begrenset i nedgangstider, når bankene kan rammes av store tap. Det primære formålet med innføring av en motsyklisk buffer er derfor å styrke bankenes soliditet i perioder med uvanlig sterk kredittvekst, slik at de er bedre rustet til å tåle en påfølgende nedgangsperiode med økte utlånstap uten å måtte redusere utlånene.

Det kan ikke utelukkes at økte kapitalkrav vil kunne bidra til å dempe kredittveksten i en oppgangskonjunktur, men det er vanskelig å finne empirisk belegg for en slik sammenheng. Det bør legges til grunn at økte kapitalkrav vil ha begrenset effekt på bankenes utlånsrenter. Konkurransen mellom bankene og konkurransen fra alternative finansieringskilder, som verdipapirmarkedet, vil legge en demper på hvor mye bankene kan øke utlånsrentene. Det er ytterligere to forhold som er viktige. Det ene er hvor stor effekt økte kapitalkrav har på utlånsrentene, når det ses bort fra konkurransesituasjonen. Det andre er knyttet til sammenhengen mellom egenkapitalandel og investorenes avkastningskrav.

For å vurdere hvor stor effekten er på utlånsrenter kan det være nyttig å ta utgangspunkt i et eksempel. Dersom en antar at den motsykliske bufferen innføres fullt ut, at bankaksjonærene har et avkastningskrav på 10 prosent, bankens kreditorer krever 5 prosent og en ser bort fra risikovektning av eiendelene, øker bankenes gjennomsnittlige finansieringskostnad med 12,5 basispunkter (0,125 prosentpoeng). Dette gjelder for en normalsituasjon der markedene fungerer godt. Dersom en i beregningene tar hensyn til at beregningsgrunnlaget er risikovektet, vil økningen i gjennomsnittlig finansieringskostnad om lag halveres. Dette gir behov for små endringer i bankenes utlånsrenter.

Tas det hensyn til sammenhengen mellom avkastningskrav og risiko, vil utslagene i bankenes utlånsrenter kunne bli mindre enn det som er skissert over. Sett fra aksjonærenes ståsted kan risikoen knyttet til aksjeinvesteringer splittes i to; risiko forbundet med foretakets ordinære virksomhet (driftsrisiko eller operasjonell risiko) og risiko forbundet med graden av gjeldsfinansiering (finansiell risiko). Høyere egenkapitalandel reduserer den finansielle risikoen, og alt annet like vil aksjonærenes avkastningskrav reduseres når gjeldsandelen går ned. I beregningene over forutsettes at verken aksjonærenes eller kreditorenes avkastningskrav reduseres når bankenes soliditet øker, og risikoen for investorene reduseres.

Dersom bankenes tilgang til egenkapital er begrenset/rasjonert, kan økte kapitalkrav påvirke kredittveksten gjennom en rasjoneringsmekanisme. I normale perioder og med velfungerende aksjemarkeder er det imidlertid liten grunn til at bankene ikke skal kunne reise ny egenkapital så lenge bankenes utlånsprosjekter har positiv nåverdi. Det kan imidlertid være dyrere for bankene å hente inn ny egenkapital fra markedene enn å holde tilbake større deler av overskuddet. En grunn til dette er at investorene kan tolke aksjeemisjoner som et negativt signal om bankens tilstand og verdi. I situasjoner der samtlige banker blir pålagt et motsyklisk bufferkrav vil denne signaleffekten trolig være underordnet. I situasjoner der markedene ikke fungerer godt, vil det imidlertid kunne være vanskelig for bankene å reise både ny egenkapital og refinansiere gjeld som forfaller.

Det foreligger flere studier der problemstillingen er vurdert.¹ En studie gjort av ECB, som dekker store internasjonale banker, viser som forventet, en signifikant negativ sammenheng mellom egenkapitalandel og risiko. Studien konkluderer med at nedgangen i aksjonærenes avkastningskrav som følge av økt egenkapitalandel i bankene er betydelig. Det konkluderes det med at den negative effekten som følge av økning i bankenes kapitalkostnad, hvis det i det hele tatt er en slik effekt, er beskjedent.

Både teoretisk og empirisk finnes følgelig gode argumenter for at endringer i et motsyklisk kapitalkrav neppe er et effektivt instrument for å holde igjen kredittveksten.

Som nevnt over, er det primære formålet med innføring av en motsyklisk buffer å styrke bankenes soliditet i perioder med uvanlig sterk kredittvekst, slik at de er bedre rustet til å tåle en påfølgende nedgangsperiode med økte utlånstap uten å måtte redusere utlånene. Norske verdipapirinstitusjoner driver i hovedsak ikke med utlån. Selv om det kan innvendes at kredittrisiko ikke har like stor betydning som for banker, gjelder CRD IV også for verdipapirinstitusjoner. I vurderinger av kapital i verdipapirinstitusjoner, må også kravene til motsyklisk buffer ivaretas.

Beslutningsgrunnlaget for motsyklisk buffer

Noe forenklet kan beslutningsgrunnlaget for motsyklisk buffer splittes i data, indikatorer og modeller. Finansinstitusjonene rapporterer store datamengder på regelmessig basis til Finanstilsynet, som analyseres fortløpende. Dette gir Finanstilsynet god innsikt i og nærhet til utviklingen i institusjonene, som igjen gir mulighet til å identifisere og følge opp kilder til oppbygging av systemrisiko, og til å vurdere virkningen knyttet til ulike virkemidler.

Indikatorer som måler temperaturen i økonomien generelt eller for delsegmenter, er relativt velkjente og nyttes allerede av Finanstilsynet i makroovervåkingen. Det er ingen indikatorer som gir sikre svar på om verdsettingen eller risikopremiene i finansmarkedene er korrekt, eller om kredittveksten er for sterk sett i forhold til underliggende fundamentale forhold. Det vil alltid være en sannsynlighet for at indikatorer kan gi feil signaler om tilstanden i økonomien. Derfor er det nødvendig å gjøre skjønsmessige vurderinger i virkemiddelbruken.

Finanskrisen førte til økt oppmerksomhet rundt realismen i modellering av økonomiske relasjoner og spesielt sammenhengene mellom realøkonomien, finansiell sektor og aktørenes atferd. Det er usikkert hvorvidt makromodeller generelt og makrostresstestmodeller gir et tilfredsstillende bilde av fremtidig makroøkonomisk utvikling og usikkerheten i økonomien. Når kriser inntreffer viser det seg ofte at institusjonene er eksponert mot de samme (få) underliggende risikofaktorene, som bidrar til å trekke økonomien inn i en selvforsterkende nedadgående spiral. Denne formen for dynamikk og gjensidig påvirkning er vanskelig å fange opp i økonometriske modeller. Det er særlig modellering av forholdet mellom finanssektoren og realøkonomien, og vendepunkter spesielt, som er vanskelig. Et moment er at de fleste modeller er basert på en kontinuitetsantakelse, mens kriser representerer diskontinuitet og brudd i strukturelle sammenhenger.

Tidsvariasjon

Størrelsen på motsyklisk buffer er ment å variere med utviklingen i forholdet mellom kreditt og BNP relativt til trendforholdstallet mellom de to størrelsene, og skal i henhold til forslaget til nye regler i CRD IV vurderes på kvartalsvis basis. Det kan stilles spørsmål ved om denne typen virkemidler er egnet for høyfrekvent recalibrering. Oppbygging av systemrisiko foregår normalt

1. Se for eksempel 1) ECB, "Common equity capital, banks' riskiness and required return on equity", Financial Stability Review, Special Features, December 2011. 2) A. Kashyap, J. Stein, S. Hanson, "An analysis of the impact of "substantially heightened" capital requirements on large financial institutions, University of Chicago Booth School of Business og Harvard University, 2010. 3) D. Miles, G. Marcheggiano, J. Yang, "Optimal bank capital", CEPR Discussion Paper Series, No 8333, 2011.

over lengre tidsperioder. Finanstilsynet mener at det er viktig å etablere tilsynssystemer som sikrer høy kapitaldekning og sterk likviditet uavhengig av konjunktursituasjonen. De internasjonale reglene for fastsetting av den motsykliske bufferen er fortsatt til vurdering.

Kriterier for å slå av bufferen

Det er svært vanskelig å identifisere vendepunkter og finansielle kriser kan utvikle seg raskt. En finansiell krise som i 2008 er imidlertid lett gjenkjennelig, og det vil være liten tvil om nødvendigheten av å bygge ned eller deaktivere bufferkravet.

Bufferkravet skal reduseres eller fjernes når økonomien når et vendepunkt og risikoen for store utlånstap har økt. Når bufferkravet er redusert eller fjernet, skal bufferen kunne nyttes til å dekke tap på utlån. Myndighetenes vurderinger må i slike situasjoner i stor grad være basert på skjønn, og tilsynsmyndighetene vil ha tett oppfølging av utviklingen i bankene. Dette gjelder særlig i situasjoner der risikoen for en kraftig nedgangskonjunktur vurderes som stor.

Motsyklisk buffer og pilar 2-regelverket

Tilpasninger i den norske banksektoren indikerer at de fleste bankene kommer til å operere med en ren kjernekapital som overstiger 10 prosent av risikovektede eiendeler. Etter Pilar 2-regelverket skal det legges til grunn at styrene i bankene i fastsettelsen av kapitalmål og kapitalplanlegging, skal ha som utgangspunkt at banken skal kunne tåle en situasjon med stor, uventet inntektsreduksjon og uventede høye tap. Dette kan komme både som resultat av en bankspesifikk hendelse, eller som følge av en generell utvikling i økonomien. I Finanstilsynets praktisering av Pilar 2-regelverket og tilsynets mål for soliditeten i bankene vil det bli lagt til grunn at bankene til enhver tid skal ha høy kapitaldekning, sterk likviditet og god risikostyring. I tilsynets vurderinger av bankenes kapitalbehov vil det også inngå vurderinger av den samlede kredittveksten i økonomien, risikoen for utvikling av kreditt- og eiendomsbobler og den enkelte banks viktighet for økonomien. Det normale er at både Finanstilsynets vurdering av behovet for ren kjernekapital, og bankenes egen vurdering, overstiger summen av minimumskravet og bufferkravene. Det skjønsmessige rommet i Pilar 2-regelverket vil avhenge av den endelige utformingen av CRD IV.

Etterprøvrbarhet og troverdighet

Blant annet for å sikre at langsiktige hensyn ivaretas i pengepolitikken, har politiske myndigheter overlatt rentesettingen til sentralbanken. Beslutninger om innføring av en motsyklisk buffer er primært et soliditetsfremmende tiltak, og rammen for beslutninger bør etter Finanstilsynets mening derfor være den samme som for øvrige soliditetsregler.

Gitt forslaget om å basere krav om motsyklisk buffer primært på utviklingen i en såpass velkjent indikator som forholdet mellom kreditt og BNP, synes ikke spørsmålet om etterprøvrbarhet å være særlig problematisk. Andre relevante indikatorer er også godt kjent og lett å beregne. Det vil være stor grad av åpenhet om beslutningsgrunnlaget og forutberegnelighet for finansinstitusjonene. I regelverket legges det opp til at det skal gå ett år fra beslutning fattes til institusjonene må oppfylle kravet. I en normal markedssituasjon er dette sannsynligvis tilstrekkelig tid for finansinstitusjoner som ikke allerede oppfyller kapitalkravene, inkludert bufferkravene, til enten å begrense nivået på utbyttebetalinger eller hente inn ny kapital fra aksjemarkedet.

Finanstilsynet har generelt gjennom sitt arbeid med makroanalyser og utviklingen i kreditt- og boligmarkedene, kapitaldekningsarbeidet generelt og gjennom arbeidet med Pilar-2 regelverket opparbeidet troverdighet som soliditetstilsyn. Det har vært konsistens over tid i tilsynets arbeid for å styrke finansinstitusjonenes soliditet og likviditet, og tilsynets forventninger til bransjen har vært tydelig kommunisert.

Historiske erfaringer og det norske institusjonelle oppsettet har vist at relevante myndighetsorganer har tradisjon for å opptre samordnet og konsistent. Innføring av motsyklisk buffer bør ikke endre denne evnen til samordnet og konsistent myndighetsutøvelse.

Forvaltning av kapitaldekningsregelverket fordelt på flere myndigheter

Det kan virke uryddig at ulike deler av kapitaldekningsregelverket forvaltes av forskjellige myndighetsorganer. Det synes også unødvendig, siden formålet med den motsykliske bufferen primært er å styrke soliditeten i bankene. Det er derfor begrenset behov for samordning med pengepolitikken, men et betydelig behov for koordinering av de ulike kapitalkravene. Når en bank ikke oppfyller det motsykliske bufferkravet, vil banken bli underlagt restriksjoner på utbyttebetalinger, bonusbetalinger og tilbakekjøp av egne aksjer. Banken vil også bli bedt om utarbeide en oppkapitaliseringsplan. Begge disse forholdene vil bli håndtert av Finanstilsynet. Koordineringsbehovene gjelder både kapitalkravene i seg selv, men også myndighetenes forvaltning av kravene overfor bankene.

Når formålet med en motsyklisk buffer er å styrke soliditeten i bankene, er det liten grunn til å etablere et institusjonelt skille mellom forvaltningen av ordinære og motsykliske kapitalkrav. At det internasjonale regelverket legger opp til en tett kopling mellom bufferkravet og forholdet mellom kreditt og BNP relativt til trend, gir heller ingen god grunn til å etablere et slikt skille. Styrker og svakheter ved indikatoren og den foreslåtte metoden for trendestimering er godt kjent. Relevante supplerende indikatorer er kredittindikatorer for segmenter (fordelt for eksempel på husholdninger og ikke-finansielle foretak), utviklingen i boligpriser justert med relevante deflatorer, utviklingen i verdipapirmarkedene (volatilitet, samvariasjon, risikopremier), bankenes markedsfinansiering fordelt på løpetider, husholdningenes og foretakenes gjeldsbetjeningsevne med videre. Slike indikatorer inngår allerede i Finanstilsynets analyser av finansiell stabilitet.

Forsvarlig utlånspraksis

Finansdepartementet ga 30. september gruppen i oppdrag å vurdere Finanstilsynets forslag om en lovhjemmel til å fastsette forskrift om forsvarlig utlånspraksis. En slik forskrift gjør at det ikke kan reises tvil om adgangen til å fastsette tiltak som er begrunnet i hensynet til finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Slike tiltak inngår følgelig i myndighetenes arbeid med makroovervåking og -regulering. Gruppen foreslo at det i utkastet til ny lov om finansforetak og finanskonsern innarbeides en lovhjemmel til å fastsette forskrift med nærmere krav til finansforetak begrunnet i hensynet til finansiell stabilitet. Forslaget går lenger enn det forslaget Finanstilsynet la frem i brev til Finansdepartementet av 28. september 2011. I brevet ble det foreslått en hjemmel for krav til hvordan institusjoner under tilsyn skal innrette sin utlånspraksis for å ivareta hensynet til finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Finanstilsynet vil støtte arbeidsgruppens forslag.

Oppsummering og anbefaling

Finanstilsynet etablerte et makroøkonomisk overvåkingsprogram på midten av 1990-tallet. Siden da har utviklingen i realøkonomi, verdipapir- og boligmarkeder, husholdninger og foretak vært fulgt tett. Det er ikke mulig å vurdere situasjonen i enkeltbanker godt uten samtidig å analysere utviklingen i økonomi og markeder.

Det er usikkert hvilken effekt endringer i et motsyklisk bufferkrav vil ha på kredittveksten i en oppgangsperiode. Innføring av bufferen er i første rekke et soliditetsfremmende tiltak, og behovet for koordinering mot det øvrige kapitaldekningsregelverket er betydelig.

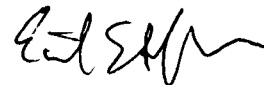
Etter Finanstilsynets vurdering er det nyttig at både Finanstilsynet og Norges Bank utarbeider vurderinger av behovet for å innføre og fjerne et krav om motsyklisk buffer. Den helhetlige vurderingen av ulike hensyn knyttet til generelle kapital- og bufferkrav ligger til

Finansdepartementet. Dersom Finansdepartementet ønsker å delegerer myndighet til å fastsette bufferkravet, er det mer naturlig at myndigheten delegeres til Finanstilsynet enn til Norges Bank. Etter Finanstilsynets vurdering er det et større behov for å koordinere et motsyklisk bufferkrav og øvrige soliditetskrav enn det er for et motsyklisk bufferkrav og pengepolitikken.

Uavhengig av den institusjonelle rammen for forvaltning av motsyklisk kapitalbuffer vil utøvelse av godt skjønn være nødvendig. Rommet for skjønn vil påvirkes av den endelige utformingen av regelverket. Uansett vil det fortsatt være behov for koordinering, samarbeid og informasjonsutveksling mellom Finanstilsynet og Norges Bank. Disse to institusjonene har samarbeidet godt i mange år, og Finanstilsynet vil legge stor vekt på å utvikle dette samarbeidet videre, både på generell basis og spesielt med innføringen av nye virkemidler i makroovervåking og -regulering.

For Finanstilsynet

Morten Baltzersen
finansstilsynsdirektør

Emil Steffensen
direktør for finans- og forsikringstilsyn